

ร้านสหกรณ์นครเจนีวา

ผศ.ดร.ขวลิท สละ¹

ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ตั้งอยู่ตอนกลางทวีปยุโรปและไม่มีทางออกทะเล มีอาณาเขตทิศเหนือจรดประเทศเยอรมันนี ทิศใต้จรดประเทศอิตาลี ทิศตะวันออกจรดประเทศออสเตรียและประเทศลีชเตนสไตน์ (Liechtenstein) ทิศตะวันตกจรดประเทศฝรั่งเศส มีเนื้อที่ประมาณ 41,293 ตารางกิโลเมตร ซึ่งก็พอประมาณได้สัก 2-3 เท่าของเนื้อที่จังหวัดใหญ่ ๆ ของไทย ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา ทะเลสาบ ที่ราบมีบ้างเล็กน้อยตามเชิงเขา โดยที่พื้นที่สูงนี้เองจึงเป็นต้นน้ำลำธารหลายสาย ตามที่ราบหุบเขาและเนินเขาจะเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ คือ ธัญพืช มันฝรั่ง องุ่น กล้วยสำหรับเลี้ยงโคนมและโคนม อย่างไรก็ตามก็ดีสินค้าเกษตร ยกเว้นนมเนยแล้วก็มีปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของประเทศ

เมื่อปี พ.ศ. 2528 สวิตเซอร์แลนด์มีประชากร 6,455,900 คน ประชากรประมาณ 3% มีอาชีพทางเกษตรกรรม ส่วนที่เหลือมีอาชีพทางด้านบริการและอุตสาหกรรม ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเมืองซึ่งรวมกันอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ 8 เมือง หากจะนับเมืองที่มีประชากรมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ก็ได้แก่ เมืองซูริค (Zurich) บาเซล (Basel) เจนีวา (Geneva) เบิร์น (Bern) โลซาน (Lausanne) วินเตอร์เทอร์ (Winterthur) แซงต์ กาเลน (Saint Gallen) และลูเซิร์น (Luzern)

ประเทศนี้ใช้ภาษาราชการอยู่ 3 ภาษา คือ เยอรมัน ฝรั่งเศส และอิตาลี มีการปกครองในรูปแบบสหพันธรัฐ ประกอบด้วยรัฐใหญ่น้อยหรือที่เรียกว่า กังตอง (Canton) รวม 26 กังตอง มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ ในแต่ละกังตองก็มีรัฐบาลของตนเอง กังตองเจนีวาตั้งอยู่ตรงแหลมปลายสุดด้านตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ มีเนื้อที่ 282 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณกว่าครึ่งหนึ่งของเกาะภูเก็ต หรือใหญ่กว่าเกาะสมุยเล็กน้อย นครเจนีวาเป็นสถานที่ตั้งของหน่วยราชการ และมีหน่วยงานสำคัญ ๆ ของภาครัฐ เอกชนและระหว่างประเทศหลายหน่วยงาน นครเจนีวามีเนื้อที่ประมาณกว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อที่กังตองเจนีวา มีประชากรเมื่อปี พ.ศ. 2528 ทั้งกังตองประมาณ 360,500 คน ในจำนวนนี้น้อยกว่านครเจนีวาประมาณ 159,500 คน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2488 เป็นต้นมาได้มีการพัฒนาเมืองบริหารในเขตชนบทขึ้นอีก 4 แห่ง ได้แก่ โอนเนกซ์ (Onex) เมย์แรง (Meyrin) เลอ ลีญอง (Le Lignon) และลา กราเดล (La Gravelle) ในกังตองเจนีวานี้มีประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่น้อยกว่า 1% ของประชากรทั้งกังตอง ประชากรอีกกว่า 99% จะประกอบอาชีพทางด้านบริการและอุตสาหกรรม ที่ดินทำการเกษตรกำลังลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากการขยายตัวของเมืองรวมทั้งธุรกิจบริการและอุตสาหกรรม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

ประชากรมีรายได้สูงและสภาพความเป็นอยู่ดีมาก ถึงกระนั้นก็ตามมิใช่ชาวเจนีวาจะสนใจใช้บริการซื้อสินค้าจากร้านค้าอันเป็นธุรกิจเอกชนเท่านั้น แต่ยังได้ให้ความสนใจและเชื่อถือในธุรกิจสหกรณ์ด้วย ดังจะเห็นได้ว่าร้านสหกรณ์นครเจนีวาได้ก่อตั้งมานานแล้วกว่า 100 ปี และมีความเจริญก้าวหน้ามาตามลำดับ คนไทยเป็นจำนวนมากที่เคยผ่านนครเจนีวามาแล้วอาจคาดไม่ถึงจึงได้มองข้ามไปก็ได้ ผู้เขียนจึงขอแนะนำเรื่องราวร้านสหกรณ์นครเจนีวามาเล่าอย่างย่อๆ เพื่อเตือนความทรงจำของผู้่านบางท่านที่เคยไปใช้บริการร้าน โค-ออป (CO-OP) ซึ่งเป็นร้านค้าของร้านสหกรณ์นครเจนีวาและมีอยู่ทั่วไปตามจุดสำคัญๆ ของนครเจนีวา และเพื่อให้ผู้อ่านสนใจทราบความเจริญก้าวหน้าของร้านสหกรณ์นี้ว่ามีขั้นตอนในการปฏิบัติต่อเนื่องอย่างไรจึงสามารถดำเนินการมาได้อย่างยาวนานถึงกว่า 100 ปี

โดยทั่วไปแล้วเรามักจะคุ้นกับชื่อสวิตเซอร์แลนด์ว่าเป็นประเทศที่เป็นกลางทางการเมือง เป็นแหล่งผลิตสินค้าสำคัญที่เรารู้จักกันดีก็คือ นาฬิกา นมเนย และช็อกโกแลต เป็นต้นแดนที่มีทิวทัศน์สวยงามซึ่งให้บริการท่องเที่ยวพักผ่อนได้ดีมาก มีสถานที่ให้จัดการประชุมระหว่างประเทศได้สะดวก เป็นต้น แต่เราแทบไม่ทราบเลยว่าประเทศนี้มีขบวนการสหกรณ์ที่เข้มแข็งมากประเทศหนึ่งในโลก มีทั้งสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์บริการ และสหกรณ์ร้านค้า เมื่อไม่นานมานี้ร้านสหกรณ์นครเจนีวาก็มีอายุครบ 125 ปี ซึ่งมีอายุน้อยกว่าร้านสหกรณ์แห่งเมืองรอชเดล (Rochdale) ประมาณกว่า 20 ปี ร้านสหกรณ์แห่งเมืองรอชเดลซึ่งถือได้ว่าเป็นร้านสหกรณ์แห่งแรกของโลกที่กำหนดหลักสหกรณ์ให้ถือปฏิบัติอย่างมีแบบแผนจนตราบท่าทุกวันนี้ และร้านสหกรณ์นี้ยังคงดำเนินการอยู่ที่เมืองรอชเดลประเทศอังกฤษ จนกระทั่งทุกวันนี้

ผู้เขียนเคยเป็นลูกค้าของร้านสหกรณ์นครเจนีวาเป็นเวลาหลายปีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่พำนักอยู่ในนครนี้ แม้ว่าจะย้ายไปอยู่เมืองใกล้เคียงก็ยังถือโอกาสมาอุดหนุนเสมอ ทั้งนี้เพราะร้านสหกรณ์แห่งนี้จำหน่ายสินค้าคุณภาพดี ราคาถูก มีบริการร้านอาหารด้วย การจัดร้านก็สะอาดสวยงาม พนักงานสุภาพเรียบร้อย ทำเลที่ตั้งก็สะดวกและมีสาขาหลายแห่งด้วย ผู้เขียนรู้สึกประทับใจมากและคิดฝันอยากให้ร้านสหกรณ์เช่นนี้ขึ้นอย่างกว้างขวางมากมายทั่วประเทศไทย อย่างไรก็ตามเท่าที่ทราบนั้น ร้านสหกรณ์นครเจนีวาเกิดขึ้นจากการรวมตัวของชาวสวิสในนครเจนีวาที่มีภูมิหลังต่างๆ กัน โดยเห็นว่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้น ทำให้การซื้อหาอาหารยากลำบาก อีกทั้งต้องพบปัญหาการปลอมปน คุณภาพอาหารไม่ดี การชั่งตวงวัดสินค้าก็มักจะถูกโกง มีหน้าซำราคาก็แพงด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ชาวเจนีวากลุ่มหนึ่งจึงรวมตัวก่อตั้งร้านสหกรณ์ขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2411 (ค.ศ.1868) โดยมีได้มุ่งหวังที่จะแสวงหากำไร แต่มุ่งที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันและร่วมผนึกกำลังกันเพื่อแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจของชุมชน บรรดาผู้ก่อตั้งได้เข้าถือหุ้นๆ ละ 10 ฟรังก์สวิส และสามารถรวบรวมเงินได้ถึง 10,000 ฟรังก์สวิส (ประมาณ 6,400 บาทในอัตราแลกเปลี่ยนสมัยนั้น) ซึ่งในยุคสมัยนั้นก็ถือว่าเป็นเงินจำนวนมากแล้ว และเงินจำนวนนี้ก็นำมาใช้เป็นทุนดำเนินการเริ่มแรก และเปิดจำหน่ายสินค้าเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2411 สินค้าที่จำหน่าย คือ ขนมปัง แป้งปาสต้า (อาหารแห้งประเภทบะหมี่มักกะโรนี) มันฝรั่ง ข้าวเจ้า (ข้าวเจ้าอิตาลีซึ่งเป็นชนิดเมล็ดใหญ่) ถั่วต่างๆ น้ำตาล กาแฟ น้ำมันพืช และสบู่ (ส่วนเนื้อสัตว์และเหล้าองุ่นได้นำมาจำหน่ายในภายหลัง) ในปลายปี พ.ศ.2411 นี้เอง นายเอ็ดมอนด์ ปิกเต้ (Edmond Pictet) ผู้มีอุดมการณ์ก้าวหน้าแบบแอ่งโกล-แซกซอนก็ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานกรรมการร้านสหกรณ์และได้รับเลือกตั้งติดต่อกันจนกระทั่งเสียชีวิตในปี พ.ศ.2444 (ค.ศ.1901) นับได้ว่าเป็นผู้ที่ได้วางรากฐานให้แก่ร้านสหกรณ์นครเจนีวาจนเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบันนี้

ร้านสหกรณ์นครเจนีวามีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานถึง 125 ปี (นับถึงปี พ.ศ.2536) นับได้ว่าเป็นตัวอย่างของการร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาโดยการรวมกลุ่มคนที่มีภูมิหลังต่างๆ กัน และโดยการดำเนินธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ขายปลีก-ขายส่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเสี่ยงมากเกินไปแต่จะค่อยๆ ค่อยๆ ไปตามขั้นตอน ตลอดเวลา 125 ปีของการดำเนินงานร้านสหกรณ์แห่งนี้สามารถแยกออกได้เป็น 3 ยุคสมัย คือ

1. ยุคสมัยของการวางพื้นฐาน ในช่วงปี พ.ศ.2411-2461

ในช่วงเวลานี้ได้มีการปลูกฝังและเผยแพร่อุดมการณ์ทางสหกรณ์ออกไปอย่างกว้างขวาง การศึกษาค้นคว้าในเรื่องอุดมการณ์ทางสหกรณ์ทำให้ร้านสหกรณ์สามารถเสริมสร้างฐานะให้มั่นคงยิ่งขึ้น เรื่องนี้ถือว่าเป็นความสำคัญมากสำหรับร้านสหกรณ์และต้องใช้เวลาสำหรับช่วงนี้ถึง 25 ปีแรกของการก่อตั้ง ความเป็นกลางทางการเมืองของสหกรณ์ได้ถูกกำหนดขึ้นอย่างชัดเจน สถานะทางกฎหมายและโครงสร้างทางธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ก็ได้กำหนดขึ้นตามขั้นตอนอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ ในยุคสมัยนี้ได้มีการดำเนินการหลายเรื่องที่ดีถือว่าเป็นการวางพื้นฐานให้แก่ร้านสหกรณ์นครเจนีวา ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้คือ

1.1 การเลือกทำเลที่ตั้งอันเหมาะสม

เมื่อปี พ.ศ.2421 ตัวอาคารของร้านสหกรณ์ซึ่งตั้งอยู่บนเกาะกลางเมืองอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรมมาก สหกรณ์จึงย้ายมาอยู่ที่ย่านฟุสเตอร์ (Fusterie) ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกันกับที่ดินและเป็นย่านธุรกิจกลางใจเมือง (ปัจจุบันนี้คือที่ตั้งของห้างสรรพสินค้าชื่อ โอ เซปี เดอ ของร้านสหกรณ์เจนีวานั่นเอง) การย้ายร้านสหกรณ์มายังที่ใหม่นี้ นับว่าเป็นก้าวที่สำคัญและมั่นคงมากในการวางรากฐานของร้านสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าในเวลาต่อมา

1.2 การขยายบริการเพื่อสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นจากสมาชิก

ครั้นเมื่อ พ.ศ. 2428 การดำเนินงานของร้านสหกรณ์นครเจนีวา ได้ผลดีขึ้นจึงได้ขยายสาขาออกเป็น 4 สาขา ทำให้สหกรณ์สามารถบริการสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นสหกรณ์ก็ยังจำหน่ายสินค้าให้กับบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกด้วย นับว่าเป็นการขยายธุรกิจและหวังว่าจะทำให้บุคคลที่ยังไม่เป็นสมาชิก เมื่อได้มาใช้บริการและเกิดความสนใจสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกในโอกาสต่อมา นอกเหนือจากสินค้าประเภทอาหารและเสื้อผ้าแล้วสหกรณ์ยังจำหน่ายขนมปังและถ่านหินเพิ่มขึ้นมาอีก บางครั้งบางครั้งยังได้จัดหาไม้และเนื้อสัตว์มาจำหน่ายด้วย สมาชิกจะได้รับส่วนลดประมาณ 10% ของยอดซื้อของตนในปลายปีการเงิน

1.3 การสร้างแนวร่วมและการผนึกกำลังกับร้านสหกรณ์อื่นทั่วประเทศ

เมื่อ พ.ศ.2433 นายเอเดมอนด์ ปิกเต้ ประธานกรรมการร้านสหกรณ์นครเจนีวาได้เสนอแนะและเร่งเร้าให้ประชุมผู้แทนร้านสหกรณ์สวิสที่มาประชุมกันที่เมืองโอลเติน (Olten) จัดตั้งหน่วยงานจัดซื้อสินค้ากลางในระดับชาติขึ้น ในที่สุดที่ประชุมก็ได้ตกลงก่อตั้งสมาคมของร้านสหกรณ์แห่งสวิตเซอร์แลนด์ขึ้น ซึ่งในปัจจุบันสมาคมนี้ได้พัฒนาเป็นโค-ออป สวิส (Co-op Swiss) ที่มีความเข้มแข็งในด้านธุรกิจค้าส่งให้แก่ร้านสหกรณ์ทั่วประเทศ ซึ่งทุกวันนี้จัดได้ว่าเป็นกลุ่มธุรกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 13 ของประเทศและเป็นธุรกิจค้าปลีกที่ใหญ่โตเป็นอันดับสองของประเทศ จึงนับได้ว่านายเอเดมอนด์ ปิกเต้ เป็นผู้นำสหกรณ์ที่มองเห็นการณ์ไกลและก็นับว่าเป็นก้าวสำคัญอีกก้าวหนึ่งของร้านสหกรณ์นครเจนีวาด้วย เรื่องนี้ไม่ใช่การวางรากฐานที่มั่นคงให้แก่ร้านสหกรณ์นครเจนีวาเท่านั้น แต่เป็นการวางรากฐานที่เป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่ขบวนการร้านสหกรณ์ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ด้วย

1.4 ความก้าวหน้าและความมั่นคงได้ปรากฏชัดอย่างเป็นรูปธรรม

ในปี พ.ศ.2461 ซึ่งเป็นปีที่สงครามโลกครั้งที่หนึ่งสงบลงนครเจนีวาก็ยังคงเป็นชุมชนเมืองที่ไม่ใหญ่โตนักเมื่อเทียบกับนครซูริค (Zurich) และกรุงเบิร์น (Bern) แต่ร้านสหกรณ์นครเจนีวาก็ก้าวหน้ามากจนได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากประชาชนชาวเจนีวา ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวของร้านสหกรณ์เพื่อสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างดีเยี่ยม ร้านสหกรณ์นครเจนีวาเมื่อถึงเวลานี้มีร้านค้าปลีกสาขาอยู่ 28 แห่ง ตั้งอยู่ตามแหล่งชุมชนที่เป็นจุดสำคัญๆ ทั่วไป มีคลังสินค้า 2 แห่ง มีคลังเก็บน้ำมัน 3 แห่ง และมีตึกที่ทำการบริหาร 1 แห่ง ซึ่งอยู่ในทำเลที่สะดวกในการติดต่อทำธุรกิจเพราะอยู่ใกล้สถานีรถไฟ ใกล้ชุมทางรถเมย์รถรางและใกล้ที่ทำการธนาคารต่างๆ เมื่อถึงตอนนี้ร้านสหกรณ์นครเจนีวาก็ได้ก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จยิ่งขึ้นอย่างมั่นใจ

2. ยุคสมัยของการขยายกิจการในช่วงปี พ.ศ.2461-2511

เมื่อได้ใช้เวลากว่า 50 ปีในการวางพื้นฐานและปรับปรุงบริการที่จำเป็นให้แก่สมาชิกแล้ว ฐานะของร้านสหกรณ์นครเจนีวาก็มีความมั่นคงและได้รับการสนับสนุนจากมวลสมาชิกอย่างเข้มแข็งและศรัทธาแล้ว ร้านสหกรณ์นี้ก็ได้เริ่มขยายกิจการเข้าครอบคลุมธุรกิจที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของสมาชิกและขณะเดียวกันก็ได้สร้างความมั่นคงให้แก่ร้านสหกรณ์ยิ่งขึ้นไปอีกตามลำดับ คือ

2.1 การจัดตั้งห้างสรรพสินค้าและการจัดให้ลูกค้าติดแสตมป์ในสมุดแสดงยอดซื้อ

ในปี พ.ศ. 2463 ร้านสหกรณ์นครเจนีวาได้ขยายกิจการกว้างขวางออกไปอีก โดยครอบคลุมไปถึงการจำหน่ายสินค้าประเภทที่ไม่ใช่อาหารโดยการเปิดร้านจำหน่ายสินค้าเฉพาะอย่างขึ้นที่ถนนช็อรูดู คอมแมร์ซ (Rue du Commerce) ในย่าน ฟุสเตอร์รี (Fusterrie) ร้านค้าแห่งนี้อยู่ต่อมาในปี พ.ศ. 2471 ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นและมีชื่อใหม่ว่า โอ เอปี ดอร์ (Aux Epis d'or) ลูกค้าก็ให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอไม่ขาดสาย และมีความเจริญก้าวหน้าเสมอมาดูประหนึ่งว่าเป็นห้างสรรพสินค้าคล้ายกับห้างเอกซันที่มีอยู่ในนครเจนีวา ผู้เขียนจึงขอเรียกว่าห้างโอเอปีดอร์ เพื่อให้เห็นลักษณะความใหญ่โตและความเจริญก้าวหน้าของกิจการประเภทนี้ของร้านสหกรณ์นครเจนีวา ในปี พ.ศ.2470 ร้านสหกรณ์ได้นำวิธีการจ่ายเงินปันผลด้วยวิธีติดแสตมป์ในสมุดมาใช้เป็นการแสดงยอดซื้อสำหรับช่วงเวลาหนึ่ง ๆ กล่าวคือ ลูกค้าทุกคนที่ซื้อสินค้าในร้านสหกรณ์จะได้รับแสตมป์เป็นส่วนลดทันทีมูลค่า 5% ของยอดซื้อแต่ละครั้ง แต่สำหรับสมาชิกจะได้เพิ่มอีก 7% ในสิ้นปีการเงิน นอกจากนี้ในช่วง 10 ปี ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้สมาชิกสหกรณ์หลายคนกลายเป็นคนว่างงานและต้องประสบกับความยากลำบากทางการเงิน ร้านสหกรณ์นครเจนีวาก็ได้มีส่วนช่วยเหลือจนเจือสมาชิกเหล่านั้นให้บรรเทาปัญหาไปได้บ้าง

อนึ่ง ในช่วงเวลาต้น ๆ ของยุคสมัยนี้ร้านสหกรณ์ได้จัดให้มีบริการส่งสินค้าถึงบ้าน ซึ่งก็เป็นที่พอใจมากโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในเขตชนบท แต่ต่อมาก็ได้ยกเลิกบริการนี้เมื่อร้านสหกรณ์ได้ขยายสาขาไปยังเขตชนบท

2.2 การขยายธุรกิจขายนมเนยและการเอารูปแบบการประชุมใหญ่ผู้แทนสมาชิมาใช้

ในปี พ.ศ. 2476 ร้านสหกรณ์ได้เข้าร่วมธุรกิจการค้านมเนยกับกลุ่มร้านค้านมเนยชื่อเลตเตอรี เรูนี (Laiteries Reunies) ซึ่งมีร้านค้าย่อยประเภทนมเนยอยู่หลายสิบร้าน เมื่อเข้าร่วมทุนทำธุรกิจด้วยกันแล้วก็ใช้ชื่อใหม่ว่า สหภาพนมเนย หรือ อูนิยง เลติแอ (Union Laitiere) ต่อมาในปี พ.ศ. 2507 ร้านสหกรณ์นครเจนีวาก็เข้าดำเนินการธุรกิจด้านนี้เองทั้งหมด ยังผลให้ร้านสหกรณ์มีจุดขายนมเนยกว่า 140 แห่ง ผู้เขียนขอให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า นมเนยเป็นอาหารหลักของชาวสวิสอย่างหนึ่ง นมเป็นทั้งเครื่องดื่มและผสมอาหารหลายอย่าง เนยก็ใช้ประกอบอาหารหลายอย่างเช่นกัน ร้านขายนมเนยจึงต้องเป็นร้านเฉพาะอย่างและถูกสุขลักษณะ มีความสะอาดและมีการควบคุมอุณหภูมิพอเหมาะ ร้านชนิดนี้จะขายเนยหนักเฉพาะนมสด ครีมหที่ทำจากเนยเหลว และเนยแข็ง ส่วนนมอย่างนมกระป๋องที่คนไทยนิยมนั้นไม่มีขายในร้านประเภทนี้ ดังนั้นร้านสหกรณ์นครเจนีวาจึงต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษในการให้บริการจำหน่ายนมเนย

ครั้นปี พ.ศ.2480 อันเป็นปีที่ประเทศไทยเราเริ่มมีร้านสหกรณ์ขึ้นเป็นครั้งแรกนั้นร้านสหกรณ์นครเจนีวาได้ก่อตั้งมาแล้วหลายสิบปี และได้เจริญก้าวหน้ามาตามลำดับ จึงได้นำเอาวิธีการประชุมใหญ่ผู้แทนสมาชิมาใช้ นับว่าเป็นผลดีเพราะผู้แทนสมาชิกจะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกกับกรรมการ ดำเนินการ นอกจากนี้ผู้แทนสมาชิกยังเป็นผู้แทนของสมาชิกตามเขตต่าง ๆ และเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับร้านค้าของร้านสหกรณ์นครเจนีวาในเขตของตนด้วย

ในช่วงเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึง พ.ศ.2511 ซึ่งเป็นเวลาว่า 20 ปีนี้ นับเป็นช่วงเวลาของการพัฒนาร้านสหกรณ์นครเจนีวาให้ทันสมัยยิ่งขึ้นและถือว่าเป็นความสำเร็จในการให้บริการแก่ผู้บริโภค

2.3 การขยายธุรกิจการขายอาหารและธุรกิจการขายสัตว์น้ำ และการกำหนดนโยบายราคาขึ้นใหม่เพื่อถือปฏิบัติ

ตลอดช่วงเวลา 20 ปีนี้ ร้านสหกรณ์ได้เปิดร้านค้าอีกหลายแห่งในแถบชานเมืองตามการขยายตัวของเมือง ได้เปิดภัตตาคารชื่อ ลา โรเชล (La Rochelle) ที่ถนนช็อรูดู คอมแมซซ์ (Rue du Commerce) ซึ่งอยู่กลางใจเมือง และเข้ารับช่วงดำเนินธุรกิจค้าสัตว์น้ำของเอกชนที่ชื่อว่า เป็เชอรี (Pecheries) โดยใช้ชื่อเดิมนี้ต่อไป นอกจากนี้ยังได้เปิดร้านประเภทบริการตนเองที่ถนนช็อรูเดอ โลซาน (Rue de Lausanne) เมื่อปี พ.ศ. 2493 และในปี พ.ศ. 2500 ร้านสหกรณ์เจนีวาได้เปิดแผนกขายเนื้อสัตว์ในร้านซูเปอร์มาร์เก็ตใหญ่ๆ ของร้านสหกรณ์อีกหลายแห่งและยังได้เปิดสถานบริการน้ำมันขึ้นเป็นแห่งแรกในปีเดียวกันนี้ อีกทั้งยังได้จัดให้มีห้องใต้ดินสำหรับเก็บเหล้าอุ้ง สถานที่ฆ่าและเนื้อสัตว์และสถานที่ทำขนมปังอีกหลายแห่ง

ครั้นปี พ.ศ. 2510 ได้มีการพิจารณาเรื่องการกำหนดราคาซึ่งเงินเฉลี่ยคืนได้ถูกยกเลิกมาหลายปีแล้วทั้งนี้สหกรณ์เห็นว่าร้านแบบลดราคาจะมีอนาคตไปได้ในวงจำกัดมาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 ร้านสหกรณ์นครเจนีวาได้นำเอานโยบายราคาสุทธิ (Net pricing policy) มาใช้

3. ยุคสมัยของการปรับปรุงร้านสหกรณ์ให้ทันสมัยในช่วงปี พ.ศ. 2511 ถึง 2535

ร้านสหกรณ์นครเจนีวา ได้ผ่านยุคสมัยของการวางรากฐานซึ่งเป็นการเตรียมตัวตามขั้นตอนและได้ผ่านยุคสมัยของการขยายกิจการอย่างได้ผลดีมาแล้ว ร้านสหกรณ์นี้ก็ได้ก้าวหน้ามาถึงยุคสมัยของการประสบความสำเร็จโดยมีการปฏิบัติตามขั้นตอนในหลายๆ ด้าน เช่น บริการที่สมาชิกประทับใจ สถานที่ที่ให้บริการซึ่งไม่ใช่ส่วนที่เป็นร้านค้าหรือหน่วยงานติดต่อกับสมาชิกก็ได้ให้ความสะดวกต่อสมาชิกและลูกค้าที่มาใช้บริการดียิ่งขึ้น โครงสร้างทางการบริหารงานก็เหมาะสมและคล่องตัว การทำธุรกิจก็ได้เน้นหนักทางสินค้าประเภทอาหารและของใช้ประจำวันที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ เป็นต้น

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าทั้งสองยุคสมัยนี้ร้านสหกรณ์นครเจนีวาต้องใช้เวลาถึง 100 ปี จึงสามารถก้าวมาถึงยุคสมัยของการปรับปรุงร้านสหกรณ์ให้ทันสมัย มิใช่แต่เฉพาะร้านสหกรณ์นครเจนีวาเท่านั้นที่พัฒนาตนเอง แต่ขบวนการสหกรณ์ผู้บริโภคของประเทศนี้ก็ได้นำมาถวายเป็นยุคสมัยนี้ด้วยความภาคภูมิใจเช่นกัน

เมื่อถึงยุคสมัยนี้แล้ว ร้านสหกรณ์นครเจนีวาเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ปรัชญาในการทำธุรกิจของร้านสหกรณ์จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับกาลสมัยในเรื่อง 2 เรื่อง คือ การกำหนดราคาโดยการควบคุม (Regulation pricing) และระบบการจ่ายเงินปันผล (Rebate system) ซึ่งเป็นการสมควรที่จะเปลี่ยนมาใช้กฎของการตลาด (Laws of the market) และการแข่งขัน (Competition) แทน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็แสดงว่าร้านสหกรณ์นครเจนีวาในปัจจุบันมีความเข้มแข็งพอและพร้อมที่จะเข้าสู่สนามแข่งขันทางการค้าส่งและค้าปลีกที่ดำเนินธุรกิจ ในแนวทางนี้ร้านสหกรณ์นครเจนีวาจึงได้เผยแพร่คำขวัญในการประชาสัมพันธ์ว่า “ผู้ค้าปลีกจะต้องแข่งขันกันขายสินค้าคุณภาพดีที่สุดในราคาเหมาะสมที่สุด”

อย่างไรก็ตามหากจะพิจารณาในแง่เศรษฐกิจในจุดนี้แล้วโครงสร้างของระบบสหกรณ์ก็ยังคงรักษาไว้รวมทั้งลักษณะเฉพาะตัวของร้านสหกรณ์ อุดมการณ์อันเป็นพื้นฐานของร้านสหกรณ์ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้น ในการส่งเสริมสังคมโดยทั่วไปให้ดีขึ้นนั้นร้านสหกรณ์จะต้องทำกิจกรรมด้านส่งเสริมวัฒนธรรมด้วย

ในเรื่องนี้ถ้าจะมองในภาพกว้างแล้วร้านสหกรณ์ก็จะให้บริการแก่ผู้บริโภคอย่างกว้างขวางขึ้น มิใช่เฉพาะแต่บุคคลกลุ่มน้อยที่เป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มบุคคลกลุ่มเล็ก ๆ ที่เข้าไปใช้อำนาจในการตัดสินใจในที่ประชุมใหญ่เท่านั้น ผู้เขียนเห็นว่าร้านสหกรณ์ใหญ่ ๆ ที่เจริญก้าวหน้าหลายแห่งในโลกนี้กำลังให้ความสนใจที่จะมีบทบาทในการคุ้มครองผลประโยชน์ให้กับผู้บริโภคและมีบทบาทในการพิทักษ์รักษาสິงแวดล้อม

ไม่ให้เสื่อมโทรมและเป็นพิษเป็นภัยด้วย ในยุคสมัยนี้ร้านสหกรณ์นครเจนีวาก็ให้ความสนใจในการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภคด้วยเช่นกัน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2511 เป็นต้นมาร้านสหกรณ์นครเจนีวาได้นำเอาเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ประโยชน์ในร้านสหกรณ์ นอกจากนี้ในปีที่ครบรอบ 100 ปี ของร้านสหกรณ์นครเจนีวาก็ได้มีการขยายอาคารสถานที่ของห้างโอเซปด์อร์ เพื่อให้มีลักษณะเป็นห้างสรรพสินค้าอย่างสมบูรณ์ สมกับคำขวัญที่ว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างภายใต้หลังคาเดียวกัน” นี่ก็เป็นแบบอย่างในอนาคตสำหรับการพัฒนาร้านค้าต่างๆ ของร้านสหกรณ์นครเจนีวา ที่ตั้งอยู่ใน 4 ย่าน คือ ย่านฟลอริสซงต์ (Florissant) ย่านโอเน็กซ์ (Onex) ซึ่งเป็นศูนย์การค้าชนิดซูเปอร์มาร์เก็ตของร้านสหกรณ์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศซึ่งได้เปิดกิจการเมื่อปี พ.ศ.2522 ย่านออีฟ (Eaux Vives) และย่านมอว์บรียองต์ (Montbrillant) ในยุคสมัยนี้ร้านสหกรณ์นครเจนีวาได้ขยายตัวอย่างใหญ่โตมโหฬาร รวมทั้งด้านกิจการต่างๆ ก็มีเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณและกระจายตัวออกเป็นหลายประเภทหลายชนิด ตัวอย่างเช่น ได้ก่อตั้งศูนย์วัฒนธรรมขึ้นเป็นศูนย์พักผ่อนหย่อนใจของสมาชิกสหกรณ์เมื่อปี พ.ศ.2514 ได้ขยายเครือข่ายร้านขายอาหารสำหรับคนทั่วไปหลายแห่งและร้านอาหารแบบบริการตนเองในบริษัทห้างร้าน (Company Canteens) หลายแห่ง ซึ่งทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้การจัดการของร้านสหกรณ์นครเจนีวาซึ่งมีจำนวนรวมกันถึง 29 แห่ง และดำเนินการได้อย่างดีมีกำไรเป็นกอบเป็นกำ

นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการด้านธุรกิจการจัดทัวร์ซึ่งมีสำนักงานอยู่ 4 แห่ง สามารถให้บริการต่างๆ ได้ รวมทั้งการจัดทัวร์ในวันหยุดพักผ่อน การจัดทัวร์เป็นกลุ่มและการเดินทางเพื่องานธุรกิจ อีกประการหนึ่งร้านสหกรณ์นี้ได้เปิดศูนย์รวมจำหน่ายอาหารที่มีคุณภาพ 2 แห่ง ซึ่งแห่งแรกได้เปิดให้บริการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2520

อนึ่งการปรับปรุงการปฏิบัติงานในฝ่ายต่างๆ ของร้านสหกรณ์ให้ทันสมัยและคล่องตัวก็เพื่อที่จะจัดให้มีบริการส่งอาหารตามสั่งถึงบ้านด้วย (Home catering service) ซึ่งจะต้องมีความละเอียดอ่อนเป็นพิเศษ ร้านสหกรณ์นี้ยังได้เปิดกิจการร้านจำหน่ายสินค้าสำเร็จรูปที่ผู้ซื้อนำไปประกอบเอง (Do-it-yourself) ขึ้นอีก 2 แห่ง รวมทั้งจัดให้มีแผนกขายสินค้าเฉพาะอย่างขึ้นหลายแห่ง ได้แก่ แผนกขายหนังสือ แผนกขายเครื่องเสียง วิทยุ โทรทัศน์ โดยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.2524

ที่น่าสังเกตก็คือการขยายการเชื่อมโยงสถานบริการน้ำมันที่สามารถให้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยเริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ.2531 นอกจากนี้ยังเปิดดำเนินการร้านค้าประเภทไฮเปอร์มาร์เก็ต (Hypermarket) ในขณะเดียวกันก็ปิดกิจการร้านค้าขนาดย่อมที่มียอดขายน้อยจำนวน 8 ร้าน เนื่องจากดำเนินการไม่คุ้มค่าใช้จ่าย สู้เปิดร้านขนาดใหญ่ที่ทันสมัยและมีสินค้านานาชนิดไม่ได้ รวมทั้งการพัฒนาศูนย์การค้าที่เปิดในย่านลาปรัย (Laprairie) เพื่อจำหน่ายสินค้าทั่วไปที่ไม่ใช่สินค้าประเภทอาหารซึ่งได้เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ.2523

ศูนย์การค้าโรน-ฟุสเตอร์รี (Rhone-Fusterie) ได้เปิดดำเนินการในปี พ.ศ.2533 ซึ่งมีหน่วยขายสินค้าต่างๆ มากมาย ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องประดับ แว่นตา รองเท้า สิ่งประดิษฐ์ เครื่องสำอางบริการแต่งผม สินค้าที่เป็นเครื่องปรุงอาหาร ผ้าและสิ่งทอ แผนกที่ชื่อ ลา มาร์มิต (La Marmite) ซึ่งเป็นร้านอาหารประเภทบริการตนเอง

ดังได้กล่าวมาตั้งแต่ต้นก็จะเห็นได้ว่าร้านสหกรณ์นครเจนีวาได้พัฒนาตนเองอย่างเป็นขั้นเป็นตอนด้วยความรอบคอบ จึงมีความเข้มแข็งมั่นคงจนสามารถแข่งขันกับธุรกิจเอกชนได้ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ เมื่อปี พ.ศ.2536 ร้านสหกรณ์นครเจนีวามีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ย่านเมย์แรง-ซาตีญี (Meyrin-Satigny) ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานบริหารและปฏิบัติการอยู่ภายในตึกที่มีพื้นที่ชั้นล่าง 250 เมตรคูณ 60 เมตรและสูง 37 เมตร สินค้าที่จำหน่ายมีปริมาณรวมกัน 250,000 ล็อก (Pallet) ต่อปี มีร้านค้าที่เป็นสาขาจำหน่ายสินค้าทั่วไป 41 แห่ง ในจำนวนนี้ 6 แห่ง เป็นศูนย์การค้าท่องเที่ยว 4 แห่ง ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ 1 แห่ง ร้านอาหาร 29 แห่ง มีสมาชิก 75,500 คน หรือคิดเป็นประมาณ 20% ของประชากรในก้นดองเจนีวา และมีผู้แทนสมาชิกจำนวน 100 คน

ดังได้กล่าวถึงความเป็มาของร้านสหกรณ์นครเจนีวาแล้ว ผู้เขียนจึงขอเสนอข้อสังเกตบางประการ

เกี่ยวกับการดำเนินงานของร้านสหกรณ์แห่งนี้ในภาพรวมเพื่อเป็นตัวอย่างร้านสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จ โดยจะขอสรุปเป็นข้อๆ ดังนี้ คือ

1. การที่ร้านสหกรณ์ดังกล่าวได้ตั้งมานานแล้วนี้เองจึงเป็นการสะสมประสบการณ์อันยาวนานและมีคุณค่าเป็นเวลากว่า 100 ปี โดยมีช่วงเวลาของการปูพื้นฐานและเตรียมการเพื่อสร้างความแข็งแกร่งถึง 50 ปี นับว่าเป็นระยะเวลาที่ต้องใช้ความอดทนรอบคอบเป็นอย่างยิ่ง

2. ผู้นำของสหกรณ์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีความรับผิดชอบสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายเอ็ดมอนด์ บิดเต้ ซึ่งได้รับความไว้วางใจเป็นประธานสหกรณ์เป็นเวลาถึง 33 ปี นอกจากนี้ก็มีการมีการอีกหลายคนที่มีความสามารถในการสืบสานต่อเนื่องกันมาจนร้านสหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้าสืบมาจนถึงปัจจุบันนี้

3. สมาชิกสหกรณ์มีความรู้มีความสำนึกในความรู้รักสามัคคี มีความเชื่อถือศรัทธาต่อร้านสหกรณ์นครเจนีวา แม้ว่าจะอยู่ในช่วงเวลาของเวลาของวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงเวลาก็ตาม แต่สมาชิกก็ยังคงช่วยกันอุดหนุนร้านสหกรณ์ด้วยความภักดีและขณะเดียวกันร้านสหกรณ์ก็ได้เข้าช่วยเหลือสมาชิกที่ต้องประสบปัญหาหนักทางเศรษฐกิจเท่าที่จะสามารถช่วยได้ สิ่งที่น่าชมเชยก็คือ ในภาวะวิกฤตสมาชิกสหกรณ์ก็จะยังเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขสถานการณ์ด้วย

4. ร้านสหกรณ์นครเจนีวาให้บริการแก่คนภายนอกด้วย นั่นก็คือ ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ก็สามารถซื้อสินค้าจากสหกรณ์ใช้บริการร้านอาหารของสหกรณ์ และรับบริการอื่นตามที่สหกรณ์จะอนุญาตได้ อย่างไรก็ตาม บุคคลภายนอกนี้ก็จะได้รับส่วนลดหรือผลประโยชน์ตามที่สหกรณ์จะกำหนดและย่อมจะอยู่ในระดับต่ำกว่าสมาชิกของสหกรณ์ได้รับ แต่ร้านสหกรณ์ก็หวังว่าบุคคลภายนอกเหล่านี้จะสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่อไป ในขณะเดียวกันสหกรณ์เองก็จะมีปริมาณธุรกิจเพิ่มมากขึ้นโดยได้รับการอุดหนุนจากลูกค้าที่ไม่ได้เป็นสมาชิกเหล่านี้ด้วย

5. ร้านสหกรณ์นครเจนีวามีที่ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมตามยุคสมัย ดังจะเห็นได้ว่าสำนักงานใหญ่ คลังสินค้า ร้านค้าหรือหน่วยขายในย่านต่างๆ ร้านอาหาร ซึ่งล้วนแล้วแต่มีขั้นตอนการจัดตั้งและขยายหน่วยงานที่น่าสนใจศึกษารวมทั้งความมุ่งหวังที่จะสร้างความภักดีในหมู่สมาชิกให้มีต่อร้านสหกรณ์ด้วย

6. ในการขยายบริการให้แก่สมาชิกในย่านต่างๆ ในกึ่งตองเจนีวา ร้านสหกรณ์นี้ก็มีแผนปฏิบัติงานอย่างรัดกุมโดยเน้นความสำคัญก่อนหลัง ส่วนสินค้าก็จะเน้นที่สินค้าประเภทอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่อไม่นานมานี้ร้านสหกรณ์ก็ได้นำสินค้าและบริการประเภทให้ความสะดวกสุขสบายและพักผ่อนหย่อนใจมาสนองความต้องการของสมาชิกในเมื่อร้านสหกรณ์เองก็มีความสามารถทำได้แล้ว เช่น ขายหนังสือ ขายเครื่องเสียงและโทรทัศน์ เป็นต้น และยังได้เปิดสำนักงานบริการท่องเที่ยวและศูนย์พักผ่อนหย่อนใจด้วย

7. สิ่งที่น่าสนใจมากอีกเรื่องหนึ่งก็คือ ร้านสหกรณ์นครเจนีวามีการบริหารงานและการควบคุมที่รัดกุมทันสมัยและอยู่ในกรอบของอุดมการณ์สหกรณ์โดยเน้นประชาธิปไตย ประสิทธิภาพ การให้บริการแก่ลูกค้าอย่างน่าประทับใจ การสร้างความเข้มแข็งจนถึงระดับที่มั่นใจได้ว่าจะสามารถแข่งขันกับธุรกิจเอกชนได้ด้วยวิธีปฏิบัติแบบสหกรณ์

8. ภายในแดนดำเนินการของร้านสหกรณ์เองก็ได้วางเครือข่ายให้มีการค้าจูนเชื่อมโยงกันโดยมีหน่วยงานต่างๆ ของร้านสหกรณ์ทำงานอย่างประสานกันที่สำคัญก็คือหน่วยงานขายปลีก หน่วยงานขายส่ง หน่วยงานให้บริการ โดยมีหน่วยงานบริหารส่วนกลางเป็นศูนย์กลางของการเชื่อมโยงภายในพื้นที่ซึ่งเป็นแดนดำเนินการของร้านสหกรณ์ในกึ่งตองเจนีวา ส่วนภายนอกสหกรณ์ซึ่งเป็นการทำงานระดับชาติก็มีการเชื่อมโยงกันระหว่างร้านสหกรณ์ในกึ่งตองต่างๆ โดยมีสมาคมของร้านสหกรณ์แห่งสวิตเซอร์แลนด์ที่มีชื่อว่า Coop-Swiss เป็นแกนกลางในการประสานงาน นับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากที่การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายอย่างแน่นหนาทั้ง 2 ระดับนี้ทำให้ธุรกิจค้าปลีกในรูปแบบสหกรณ์มีความเข้มแข็งอย่างน่าชื่นชม

9. ในการดำเนินงานธุรกิจค้าปลีกนั้นก็เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าในรูปแบบสหกรณ์ก็จะมีลักษณะเฉพาะตัวเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบธุรกิจเอกชน กล่าวคือมีทั้งส่วนที่แตกต่างกัน ส่วนที่เกือบเหมือนกัน และส่วนที่เหมือนกัน ซึ่งอาจกล่าวอย่างย่อ ๆ ได้ดังนี้คือ

9.1 ส่วนที่แตกต่างกันที่สำคัญก็คือ การดำเนินงานในกรอบของอุดมการณ์สหกรณ์ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามหลักและวิธีปฏิบัติของร้านสหกรณ์ตามแนวทางของนักสหกรณ์แห่งเมืองรอสเซล อีกประการหนึ่งการดำเนินงานบริหารระดับสูงของร้านสหกรณ์ก็แบ่งกลุ่มผู้ใช้อำนาจในการตัดสินใจออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งมีวิธีปฏิบัติแตกต่างจากองค์กรของธุรกิจค้าปลีกแบบเอกชน นั่นก็คือแบบสหกรณ์จะมีที่ประชุมใหญ่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการซึ่งเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สมาชิกและคณะผู้ตรวจสอบกิจการภายในซึ่งเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สมาชิกเช่นกัน อนึ่ง การเก็บยอดซื้อสมาชิกและการสมาชิกสัมพันธ์ก็มีวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะตัวของร้านสหกรณ์เช่นกัน

9.2 ส่วนที่เกือบเหมือนกันกับธุรกิจค้าปลีกแบบเอกชนก็มีอยู่หลายประการซึ่งจะต้องสังเกตให้ตึงจะเห็นชัด ในกรณีนี้จะยกตัวอย่างที่น่าศึกษา คือ การทำธุรกิจค้าปลีกของร้านสหกรณ์จะเน้นสินค้าที่เป็นอาหารและสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันของสมาชิก สินค้าอื่นที่เสริมความสบายอาจมีบ้างเมื่อเห็นว่ามีคามจำเป็นแล้วตามยุคสมัยและสหกรณ์เองก็สามารถให้บริการได้ นอกจากนี้การขยายสาขามีบ้างเมื่อเห็นว่ามีคามจำเป็นแล้วตามยุคสมัยและสหกรณ์เองก็สามารถให้บริการได้ นอกจากนี้การขยายสาขาก็เพื่อให้บริการที่สะดวกรวดเร็วแก่สมาชิกเป็นสำคัญ อนึ่งการประชาสัมพันธ์ของร้านสหกรณ์ก็จะมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจในสินค้าและบริการอย่างถูกต้องเป็นสำคัญรวมทั้งมุ่งที่จะดึงสมาชิกให้ผูกพันอยู่กับร้านสหกรณ์ต่อไป ในขณะเดียวกันก็เป็นการเชิญชวนให้มีคนมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มจำนวนขึ้นอีก

9.3 ส่วนที่เหมือนกันก็จะเป็นการแบ่งสายงานต่าง ๆ ในด้านการจัดการและการจัดร้านค้าเป็นสำคัญ ซึ่งมีหลักและเทคนิคการปฏิบัติเหมือนกับธุรกิจค้าปลีกของเอกชนจากการที่เคยใช้บริการของร้านสหกรณ์นี้และเคยสังเกตมาแล้ว ผู้เขียนจึงเห็นว่าร้านสหกรณ์นครเจนีวาเป็นร้านสหกรณ์ที่น่าจะเป็นตัวอย่างหนึ่งของความพยายามในการพัฒนาองค์กรธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์โดยใช้กลยุทธ์และวิธีปฏิบัติภายใต้กรอบของหลักสหกรณ์ซึ่งมีวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะตัว กอร์ปกับชาวเจนีวาเองที่เป็นสมาชิกก็เอาใจใส่และมีส่วนร่วมในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ร้านสหกรณ์ของตนด้วย ความภาคภูมิใจจนกระทั่งปัจจุบันนี้ธุรกิจค้าปลีกของสหกรณ์ทั้งขบวนการนี้ได้ถูกจัดอันดับว่าเป็นธุรกิจค้าปลีกที่ใหญ่โตเป็นหนึ่งในห้าของธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์